Linnéuniversitetet
Kalmar Växjö

Dnr: 2016/13-3.1.1.3

Utbildningsplan

Nämnden för lärarutbildning

Yrkeslärarprogrammet, 90 högskolepoäng
Vocational Teacher Programme, 90 credits

Nivå
Grundnivå

Fastställande av utbildningsplan
Fastställd 2011-03-03
Senast reviderad 2016-02-04 av fakultetsstyrelsen inom Nämnden för lärarutbildning
Utbildningsplanen gäller från och med höstterminen 2016

Förkunskaper
Grundläggande behörighet samt kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper för något eller några av de yrkesämnen som finns på gymnasieskolans yrkesprogram.

Programbeskrivning

Programmet vänder sig till studenter som vill arbeta som lärare i gymnasieskolans yrkesämnen. Det omfattar 90 högskolepoäng (hp) och riktar sig till den som tidigare har en yrkes- eller högskoleutbildning samt kvalificerad och relevant yrkeserfarenhet. Utbildningens syfte är att utbilda yrkeskunniga och utvecklingsinriktade lärare i gymnasieskolans yrkesämnen.

För examen krävs att utbildningen omfattar följande områden: utbildningsvetenskaplig kärna om 60 högskolepoäng och verksamhetsförlagd utbildning om 30 högskolepoäng, förlagd inom relevant verksamhet och ämne.

Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska anknyta till kommande yrkesutövning och omfatta följande:
– skolväsendets historia, organisation och villkor samt skolans värdegrund innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
– läroplansteori och didaktik,
– vetenskapsteori och forskningsmetodik,
– utveckling, lärande och specialpedagogik,
– sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
– bedömning och betygsättning, och
– utvärdering och utvecklingsarbete.

Yrkeslärarexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 90 högskolepoäng.

Mål

Examensmål enligt Högskoleförordningen
För yrkeslärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att

För yrkeslärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som yrkeslärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

Kunskap och förståelse
För yrkeslärarexamen ska studenten
– visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt samt visa kännedom om vuxnas lärande,
– visa kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,
– visa sådan kunskap om barns och ungdomars utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för yrkesutövningen,
– visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
– visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia, och
– visa fördjupad kunskap om bedömning och betygsättning.

Färdighet och förmåga
För yrkeslärarexamen ska studenten
– visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas,
– visa förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat, för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet,
– visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt,
– visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling,
– visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling,
– visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov,
– visa förmåga att observera, dokumentera och analysera elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och att informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare,
– visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
– visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever,
– visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
– visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten,
– visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten samt att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, och
– visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten utveckla färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen.

Värderingsförmåga och förhållningssätt
För yrkeslärarexamen ska studenten
– visa självkännedom och empatisk förmåga,
– visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare,
– visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, och
– visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens både i yrkesämnet och i det pedagogiska arbetet.

Programspecifika mål
För yrkeslärarexamen vid Linnéuniversitetet gäller följande programspecifika mål:
Kunskap och förståelse
För yrkeslärarexamen ska studenten
- visa grundläggande kunskap om och förståelse för lärandet till ett yrke och den erfarenhetsbaserade kunskapens villkor och utveckling.

Färdighet och förmåga
För yrkeslärarexamen ska studenten
- visa grundläggande färdighet och förmåga i att gestalta sin egen erfarenhet i berättelsens form för att beskriva yrkeskunnande,
- visa färdighet och förmåga i att beskriva särdragen hos sin egen praktiska kunskap i analogi till exempel från andra yrken samt förankra detta i ett yrkesdidaktiskt sammanhang.

Innehåll och struktur
Programöversikt
Programmet består av utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) som omfattar 60 hp och 30 hp verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Studenten ska genom den teoretiska och verksamhetsförlagda utbildningen utveckla de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som krävs för att förverkliga gymnasieskolans mål och kunna medverka till verksamhetens utveckling.

Kurserna i programmet ges i ett treterminssystem varav 15 hp på hösttermin, 15 hp på vårtermin och 15 hp under en förlängd vårtermin (som sträcker sig över sommaren). Utbildningen genomförs på två år.

Innehållet i programmet bygger vidare på studentens tidigare yrkesutbildning och yrkeskunskaper. De tidigare yrkeskunskaperna byggs på med professionsutvecklande, didaktiska, och vetenskapliga perspektiv. Programmet har ett process - och projektorienterat arbetssätt i vilket skriftlig och muntlig presentation, reflektion och samverkan med det kommande arbetslivet tränas.

Kurser i programmet
Yrkeslärarprogrammet omfattar följande kurser:

Läsår 1
Skolans och yrkesutbildningens historia, värdegrund och samhälleliga villkor, 15 hp (G1N)

Yrkesläraren och eleven, 15 hp varav 9 hp VFU (G1N)

Yrkeslärande, kunskapsutveckling och specialpedagogik, 15 hp varav 3 hp VFU (G1N)

Läsår 2
Yrkeskunnande och yrkesdidaktik i arbetsliv och skola, 15 hp varav 9 hp VFU (G1F)

Att bedöma och värdera yrkeskunskap, 15 hp varav 9 hp VFU (G1F)

Yrkeskunnande, kvalitetsutveckling och vetenskaplighet, 15 hp (G2F)

Samhällsrelevans
Under den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) tränar studenten på att, självständigt och tillsammans med andra, planera, genomföra, dokumentera, utvärdera och utveckla pedagogisk verksamhet och undervisning. Genom ett individuellt upplägg av den verksamhetsförlagda utbildningen VFU:n synliggörs och värderas den professionella progressionen. Studenten ska tillägna sig förmågan att reflektera över praktiska erfarenheter i relation till de teoretiska studierna.
Den verksamhetsförlagda utbildningen omfattar 30 högskolepoäng, dvs. 20 veckor och är förlagd till relevant pedagogisk verksamhet inom de yrkesämnen examen avser. VFU:n är integrerad i fyra av programmets kurser.

Internationalisering
Yrkeslärare förbereds i utbildningen för att verka i en mångkulturell skola utifrån ett internationellt perspektiv. Frågor om etnicitet, interkulturalitet, mänskliga rättigheter, demokrati och utbildning berörs i utbildningen.
Under utbildningen ges studenten möjligheter till utlandsstudier och utlandspraktik. Kurser kan, om de motsvarar de som ska läsas enligt strukturplanen ersättas med studier vid något utländskt lärosäte eller verksamhetsförlagd utbildning på en skola i utlandet. Studenterna erbjuds ta del av det samlade utbudet av avtal med utländska lärosäten som finns inom Linnéuniversitetet. Utlandsstudier planeras i samråd med programadministrationen.

Perspektiv i utbildningen
- **Professionsbas och professionell progression**
Professionsperspektivet i yrkeslärarprogrammet framträder i integrationen mellan utbildningsvetenskaplig kärna, verksamhetsförlagd utbildning samt yrkeskunnande och kunskapsbildning. Det är genom växelverkan mellan dessa ämnesområden som studenten skapar en kunskapsbas av olika erfarenheter som lägger grunden till professionsutveckling. Det för utbildningen forskningsangörande området Yrkeskunnande och kunskapsbildning utgår från en kunskapssyn där praktisk och teoretisk kunskap bildar grund för yrkeslärarens kunskapsbildning och förmåga till verksamhetsutveckling. Ett övergripande tema är att belysa och utforska yrkeskunnande, med fokus på så kallad tyst kunskap (tacit knowledge), och dess relation till den kodifierade kunskap som förmedlas via utbildningssystem och formulerade regelsystem på arbetsplatser. I utbildningen introduceras studenten i grundläggande begreppsbildning kring yrkeskunnande, forskningsområdets kunskapsteoretiska bas samt verktyg för att kunna artikulera och synliggöra yrkeskunnande, däribland dialogseminariemetoden. I seminarier där lärarstudenter med olika yrkesbakgrund deltar, förs samtal som leder till ett givande erfarenhetsutbyte.

Lärarprofessionen kräver kommunikativ förmåga. Yrkeslärarstudenterna ska under sin utbildningstid utveckla hållbara kommunikativa språkliga färdigheter så att de kan kommunicera sina kunskaper i tal och skrift. De ska också tillgodogöra sig färdigheter i konkret användning av informations - och kommunikationsteknik i undervisningen, samt kunna bruka och värdera information från Internet.

Lärarprofessionsperspektivet fördjupas och vidgas genom utvecklingen av kunskap om barns och ungdomars förutsättningar och villkor för lärande. Studenterna ska tillägna sig kunskap för att förstå elevers olika bakgrunder samt hur faktorer som etnicitet, genus, religion och socioekonomisk bakgrund påverkar barns och ungas förutsättningar och villkor för lärande.

I utbildningens avslutande kurser byggs, på grundval av den egna reflekterade praktiska erfarenheten, en bro mellan teori och praktik för utveckling av professionell praxis med tyngdpunkt på yrkesdidaktiska områden.

- **Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression**

Utbildningen ger studenterna teoretisk kunskap med förankring i forskning och beprövad erfarenhet. Ett vetenskapligt förhållningssätt utvecklas kontinuerligt genom de projektarbeten studenterna genomför i varje kurs. Projekten fungerar som återkommande moment för perspektivet vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression. I projektarbetena läggs grunden för projekt-och forskningsmetodik. Ett vetenskapligt och kritiskt förhållningssätt utvecklas, liksom studentens förmåga till analys och kommunikation. I utbildningens senare kurser ska studenten visa förtrogenhet med och inta ett medvetet förhållningssätt till projekt- och forskningsmetodikens teori och praktik som grund för utvecklingsarbete och kompetensutveckling. Konkret omsätts detta i ett enskilt arbete i programmets sista kurs.

- **Hållbar utveckling**

Hållbar utveckling ingår i utbildningen som ett av de grundläggande värdegrundsperspektiven. En hållbar utveckling innebär att behoven hos människor som lever idag tillgodoses utan att kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov äventyras. I programmet betonas studentens kunskapsutveckling kring hållbar utveckling utifrån ekologiska, ekonomiska och sociala perspektiv i ett globalt sammanhang och med särskild hänsyn till yrkesämnena och yrkeslärarens uppdrag.

- **Lika villkor**

I lärarens uppdrag ligger att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas. Programmet fokuserar på att utbildningen ska leda till att blivande yrkeslärare utvecklar ett professionellt förhållningssätt för att förstå och hantera barns och ungas varierande livsvillkor relaterat till mångfaldsaspekter såsom kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning samt förmåga att verka för en skola där lika villkor råder.
Inom utbildningen uppmärksammas i synnerhet könsbundna mönster i val av yrke och utbildning samt förebyggande av diskriminering och kränkande behandling som en del av ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

- **Breddat kunskapsperspektiv (bildning)**

Individer tillägnar sig kunskaper och färdigheter i såväl formella som informella sammanhang. Respekten för och värdet av olika kunskapsformer – samt att de kan gestaltas och artikuleras på olika sätt – är central i yrkeslärarprogrammet.
Bildningsperspektivet i programmet syftar till att den studerande utvecklar ett kritiskt och etiskt förhållningssätt på grundval av sin reflekterade praktiska erfarenhet och perspektiv inom ramen för aktuella och centrala vetenskaps- och kunskapsområden inom forskning med relevans för skolans verksamhet och utveckling. Den oupplösliga relationen mellan etiska och kunskapsmässiga dimensioner går igen i skolans dubbla uppdrag att förmedla kunskaper och värden.
Undervisning kan beskrivas som en moralisk och intellektuell praktik som formas av både den individuella lärarens inre personliga livsvärld och lärarens samspel med omvärlden. I utbildningen får studenten hantera problem och dilemman som avser att utveckla förmågan att värdera didaktiska situationer och att fatta omdömesgilla beslut i undervisningen. Detta sker främst genom mellanmänskliga dialoger i olika former, t.ex. genom kritiskt ifrågasättande, deliberativa samtal och läsning av skönlitteratur.

- Entreprenöriellt förhållningssätt
Inom yrkeslärarprogrammet är entreprenöriellt lärande och främjandet av ett entreprenöriellt förhållningssätt centrala dimensioner där studentens tidigare bakgrund och erfarenheter utgör viktiga utgångspunkter för arbetet. Utbildningen syftar till att den studerande utvecklar kompetenser som kreativitet, ansvarstagande, innovation, autonomi, omvärldsorientering, förnyelsekapacitet, förändringsbenägenhet och tilltro till sin förmåga att göra skillnad. Entreprenörskap är också ett centralt mål i styrdokument för gymnasieskolans yrkesutbildningar och eftersom studenterna kommer att förbereda individer för olika typer av yrkesverksamhet blir det en betydelsefull integrerad del av programmet.

Kvalitetsutveckling

Nämnden för lärarutbildning har det övergripande ansvaret för kvaliteten i lärarutbildningarna, och organiserar det systematiska kvalitetsarbetet för uppföljning av helhet och progression genom programstudierna samt för att utveckla relevansen för avnämare och relationen till aktuell forskning. Studentinflytande sker främst via kurs- och programvärderingar, och även genom representation i nämnden för lärarutbildning och i dess beredningsorgan. Studenternas synpunkter bildar underlag för nämndens kvalitetsarbete och resultat med förslag på åtgärder återkopplas till berörda studenter och involverade lärare. Sammanställningar av olika värderingar finns tillgängliga vid universitetet.

Examen

Efter avklarade studier som motsvarar de fordringar som finns angivna i Högskoleförordningens examensordning samt i den lokala examensordningen för Linnéuniversitetet kan studenten ansöka om examen. De som fullföljt Yrkeslärarprogrammet kan erhålla följande examen:

Yrkeslärarexamen
Higher Education Diploma in Vocational Education

Examensbeviset är tvåspråkigt (svenska/engelska) Tillsammans med examensbeviset följer Diploma Supplement (engelska) samt Bilaga till examensbevis för yrkeslärarexamen *Diploma Supplement for a Higher Education Diploma in Vocational Education*. Bilagan anger i vilka yrkesämnen studenten uppfyller kraven på kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper.

Övrigt

Förkunskapskrav inom programmet
Förkunskapskrav finns för kurser inom programmet och preciseras i respektive kursplan. När i programmet sådana förekommer framgår av fördjupningsnivåerna under avsnittet *Kurser i programmet*.

Verksamhetsförlagd utbildning
Vid underkännande av kurs i den verksamhetsförlagda utbildningen har den studerande rätt till endast en ny prövning.

Resor till och från den verksamhetsförlagda utbildningen kan medföra extra kostnader för den studerande.